

1 Mida tähendab täitmine tsiviil- ja kaubandusajades?

Täitmine tähendab kohustuse sundtäitmist kohtu või muu asutuse määratud viisil. Enamasti on tegemist rahalise nõude täitmiselega. Oluline täitemeede on ka väljatõstmine, st kohustus kolida välja hoonest või selle osast. Täitmise aluseks saab olla ka kohustus anda teatav vara üle teisele poolele, kohustus midagi teha või millegi tegemise keeld. Seda laadi kohustused ja keelud täidetakse olenevalt asjaoludest kas sunnimeetmete või sunniraha abil. Täitmise esemeks võib olla ka kohtu määratud arest või muu kaitsemeede. Soomes kuulub võlgade sundtäitmine täitevasutuse pädevusse. Tegemist on riigiasutusega. Täitmine on seadusel põhinev sõltumatu tegevus ning kohalikud täitevasutused on oma otsuste tegemisel autonoomsed ja sõltumatud.

Täitmine lapsi käsitlevate õigusnormidega seotud asjades

Lapsi käsitlevate õigusnormidega seotud asjades tähendab täitmine kohtumääruste täitmist, näiteks lapse üleandmist. Täitmise aluseks võib olla ka sotsiaalameti kinnitatud kokkulepe. Oluline on märkida ka, et Soomes on suhtlusõigus lapse, mitte vanema õigus. Lapse isikuhooldusõigust ja/või suhtlusõigust käsitleva kohtuotsuse täitmise suhtes kohaldatakse lapse isikuhooldusõigust ja suhtlusõigust käsitlevate otsuste täitmise seadust (*Laki lapsen huoltoja tapaamisoikeutta koskevan päätöksen täytäntöönpanosta*; 619/1996). Seda seadust kohaldatakse ka ajutiste määruste täitmise suhtes. Täitmine toimub selle seaduse kohaselt ka juhul, kui välisriigis tehtud kohtuotsus või muu kohtulahend on Soomes täitmisele pööratav nõukogu määruse (EÜ) nr 2201/2003 kohaselt.

Kohtutäitur võib isikuhooldust käsitleva määruse täita, kui selles asjas tehti otsus viimase kolme kuu jooksul. Muudel juhtudel tuleb taotleda kohtult täitekorraldust. Kohus võib täimisavalduse tagasi lükata üksnes juhul, kui täitmine oleks lapse huvidega vastuolus. Isikuhooldusõigust käsitlevate kohtumääruste täitmise raames kohustab kohus teist poolt last hagejale sunniraha ähvardusel üle andma. Määrata võidakse lapse äratoomine. Suhtlusõigust käsitlevate kohtumääruste täitmise raames kohustatakse teist poolt suhtlemist lubama ja võtma muid suhtlemise võimaldamiseks määratud meetmeid.

2 Milline asutus või millised asutused on täitmisel pädev/pädevad?

Soomes vastutavad täitmise eest kohalikud täitevasutused. Pädev kohalik täitevasutus määratakse kindlaks võlgniku elukoha järgi. Kui tema elukoht Soomes ei ole täpselt teada, võib täimisavalduse esitada mis tahes kohalikule täitevasutusele, näiteks Helsingi täitevasutusele (*Helsingin ulosottovirasto*). Kuigi avaldus esitatakse kohalikule täitevasutustele, on nende pädevus üleriigiline.

Kohalike täitevasutuste kontaktandmed: <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/yhteystiedot.html>

3 Mis tingimustel võib välja anda täitedokumendi või teha täitmisotsuse?

3.1 Menetus

Sissenõudja peab täitmist kirjalikult taotlema, täites täitmisavalduse vormi ja esitades täitedokumendid. Sissenõudja ei pea eelnevalt maksma täitmistasu. Täitmisavalduse vorm on kättesaadav kohtute ameti [veebisaidil](#).

Täitmisel järgivad kohtutäituriid kohtuotsust või muid õigusaktides sätestatud täitedokumente ega saa nende sisu kahtluse alla seada. Täitemenetluse algatamiseks peab sissenõudjal olema seaduses sätestatud täitedokument, millega on võlgnikule pandud kohustus. Kohtutäituriid peavad kontrollima, kas võlg on pärast kohtuotsuse tegemist ikka veel alles või on see ehk vahepeal tasutud või aegunud. Tagatisõiguste omajate (nt hüpoteegipidajaja) õigust makseid saada käsitleb eraldi õigusnorm.

3.2 Peamised tingimused

Tsiviil- ja kaubandusajades on täitedokumendiks üldjuhul üldkohtu otsus või määrus. Eraldi täitekorraldust ei ole vaja. Üldkohtud on esimese astme kohtud (*käräjäoikeus*) ning edasikaebusi menetlevad apellatsioonikohtud (*hovioikeus*) ja kõrgeim kohus (*korkein oikeus*). Täitedokumendiks võib olla ka vahekohtu tehtud otsus. Praktikas on üks kõige olulisem täitedokument kohaliku omavalitsuse kinnitatud elatise maksmise kokkulepe. Soomes ei tunnustata siiski täitedokumendina vaid eraisikute vahel sõlmitud kokkuleppeid.

Vaidlustatud kohtuotsust saab täita, kui sissenõudja annab kohtutäituri määratud tagatise, et tagada võlgniku võimaliku kahju hüvitamine. Raha ei või siiski sissenõudjale välja maksta enne, kui täitedokument ja mis tahes arestimisotsus on lõplikud.

Põhisätted väljaspool Soomet tehtud kohtuotsuste täitmisele pööratavuse kohta sisalduvad ELi õiguses (nt Brüsseli I määrus (nr 44/2001) ja Brüsseli II määrus (nr 2201/2003)) ning kohtuotsuste Põhjamaades tunnustamist ja täitmist käsitlevas konventsioonis.

4 Täitemeetmete ese ja laad

4.1 Millist liiki vara suhtes võib täitemeetmeid rakendada?

Täitemenetluse alguses saadetakse võlgnikule täitmisteade ja maksenõue. Kui võlgnik ei maksa ära maksenõude kohast summat ega võta ühendust täitmistasu maksmiseks omal soovil, alustab kohtutäitur võlgniku sissetuleku ja vara kindlakstegemisega registriandmete põhjal.

Selle uurimise oluline osa on pangapäringute tegemine. Enamasti arestitakse sissetulek ja pangakontodel olev raha. Korrapäraselt makstavalt töötasult teatava summa kinnipidamise asemel võidakse kinnitada ka maksegraafik. Võlgniku sissetuleku ja vara kindlakstegemise meetmeid ning täiendavat uurimist reguleerib seadus. Kohtutäituriid on seadusest tulenevalt ulatuslikud õigused, mis võimaldavad neil võlgnike rahalise olukorra kohta mitmest registrist teavet saada. Kohtutäituriid on kohustatud välja selgitama ka võlgniku varad. Täitemeetmed tuleb võtta põhjendamatult viivitusega. Näiteks kui võlgnik saab korrapäraselt sissetulekut, tehakse sissenõudjale esimene makse tavaliselt kahe kuu jooksul pärast menetluse algatamist. Võlgnikul on õigus esitada kaebus, kuid maksete tegemist ei katkestata, kui kohus ei määra teisiti.

Taotleda võib kas täies mahus või osalist täitmist. Samuti võivad sissenõudjad paluda täitevasutustel panna võlanõue nn passiivse registreerimise kaudu kaheks aastaks ootele, kui võlga ei ole võimalik kohe sisse nõuda. Täitmiseks ei ole vaja palgata advokaati või õigusnõustajat.

Arestida võib igasugust võlgnikule kuuluvat vallas- ja kinnisvara, mis ei ole kaitstud või millele ei laiene väljaarvamiseõigus, nagu ka õigusi, nõudeid või rahalise väärtusega esemeid. Kui sissenõudja on taotlenud piiratud täitmist, võib arestida ainult sellise registrite põhjal tuvastatava vara, mida ei ole vaja realiseerida. Kui arestitud vara tuleb realiseerida, müüakse see tavaliselt täitemenetluses toimuva vara müügi käigus, millest teatatakse tavaliselt kohalikes ajalehtedes ja internetis.

Lingid müügiteadetele:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ajankohtaista/myynti-ilmoitukset.html>

<https://huutokaupat.com/ulosotto/>

Soome täitemenetluse seaduses (*ulosottolaki*) sisaldub ka erisäte, mille kohaselt täitevosakonna esimees võib teha otsuse eirata fiktiivset varakorraldust. Väide, et vara kuulub kolmandale isikule, ei takista vara arestimist, kui:

tuvastatakse, et kolmanda isiku staatus põhineb varade või muul korraldusel, mille õiguslik vorm ei vasta selle tegelikule olemusele või eesmärgile, võttes arvesse võlgnikul olevat omaniku käsutusõigusega samaväärset õigust, omaniku tegudega samaväärseid tegusid ning hüvesid jm eelseid, mida võlgnik korralduse tulemusel saab, ning

õiguslikku vormi kasutatakse selgelt täitmise vältimiseks või vara hoidmiseks sissenõudjatele kättesaamatuna, ning sissenõudjale võlgnetavaid summasid ei suudeta võlgnikult muidu tõenäoliselt mõistliku aja jooksul sisse nõuda.

Arestimist ei tohi siiski teha, kui korralduses osalev kolmas isik esitab kindlad tõendid, et arestimine võiks rikkuda tema tegelikke õigusi. Kohtutäitur peab võlgniku ja kolmanda isiku ning vajaduse korral sissenõudja asjakohasel viisil ära kuulama, kui see täitmist märgatavalt ei raskenda.

4.2 Milline on täitemeete mõju?

Täitemenetluse algatamisel on mõningane mõju, kuid arestimine on see, millel on märkimisväärne õigusmõju. Kui vara on arestitud, ei tohi võlgnik arestitud vara hävitada, võõrandada ega pantida või teha muid samalaadseid otsuseid sissenõudja kahjuks. Seda keeldu rikkudes tehtud mis tahes toiming on sissenõudja suhtes õigustühine. Heauskne omandaja või kolmas isik on siiski kaitstud. Kohtutäituritel on laiaulatuslik juurdepääs teabele, mis ei ole saadud mitte ainult võlgnikult, vaid ka kolmandatelt isikutelt, näiteks pankadelt. Kui pangale on teada antud võlgniku varade arestimisest, ei tohi pank neid rahalisi vahendeid võlgniku pangakontolt anda mitte kellegi teise käsutusse peale kohtutäituri. Mis tahes maksete tegemine või töötasu maksmine seda keeldu rikkudes on kuritegu.

Täitemenetluse ajal toimuva varamüügi tulemusel muutub esemete omandiõigus. Ostuhinnana saadud rahasummad kantakse niipea kui võimalik üle sissenõudjale.

Vara arestitakse kuni selle summa ulatuses, mis on vajalik sissenõudjale võla tasumiseks. Juhul kui täitmist on taotlenud mitu sissenõudjat või arestitud varale on näiteks seatud hüpoteek, jagatakse vara sissenõudjate vahel seaduses sätestatud järjekorra alusel. Tasud, mis tuleb täitmise eest riigile maksta, nõutakse tavaliselt sisse võlgnikult. Kui võlga ei õnnestu sisse nõuda, peab sissenõudja maksma väikese käsitlemistasu. Samuti võetakse sissenõudjalt tasu ülekantavate rahaliste vahendite eest. Elatisasjades tasu ei võeta ja elatisel on võlgade sissenõudmisel esimus. Sissenõudjale üle kantavad summad võivad võlgniku sissetuleku kõikumisest ja võla suurusest tulenevalt kuuti erineda.

Lisateave täitmistasude kohta: <https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index/ulosotto/ulosottomaksut.html>

4.3 Milline on selliste meetmete kehtivus?

Seaduse kohaselt on kohtutäituri kohustatud täitma oma ülesanded kiiresti ja asjatu viivitusega. Kui võlgnikul ei ole arestitavat vara ega sissetulekut, tagastatakse asi sissenõudjale ühel järgmisel põhjusel: võlgnik on varatu, varatu ja tundmatu, või teavitades muust eraldi täpsustatud sissenõudmistakistusest. Sellistes olukordades tuleb sissetuleku ja vara andmed alati kindlaks teha põhiregistrid kasutades. Täitemenetlus lõpetatakse, kuid sissenõudja võib taotleda, et täitemenetlust hiljem uuesti alustataks, ja sel juhul uuritakse võlgniku rahalist olukorda uuesti. Sissenõudja võib näiteks taotleda otsuse täitmist, esitades õigel ajal uue avalduse, et tagada sellise sissetuleku, nagu võlgniku aastalõpu maksutagastuse arestimine. Sissenõudja võib taotleda ka seda, et võlg kantaks nn passiivsesse registrisse. Kui mõne muu asja uurimisel selgub, et võlgnikul on arestitavat sissetulekut või vara või et ta võib saada maksutagastuse, võetakse täitemenetluses arvesse passiivsesse registrisse kantud võlga. Passiivne registreering kehtib kaks aastat pärast varatuse kohta esitatud tõendi kuupäeva.

5 Kas sellise meetme kohaldamise otsust on võimalik edasi kaevata?

Kohtutäituri võetud täitemeete ja tehtud otsuste peale võib kaebuse esitada iga isik, kelle huve nimetatud meede või otsus mõjutab. Kaebusi menetleb esimese astme kohus (*käräjäoikeus*). Kaebus tuleb esitada kolme nädala jooksul pärast kuupäeva, mil otsus tehti või mil huvitatud isik sai otsusest teada. Kaebuse esitamisel ei ole tavaliselt täitemenetlust peatavat toimet, kui kohus ei otsusta teisiti. Kui kaebus rahuldatakse, siis kohus kas tühistab kohtutäituri otsuse või muudab seda. Mõnel juhul võivad kohtutäituri ilmselgeid vigu ka ise parandada.

Kui täitemenetluses esitatud vastulause või taotluse menetlemisel tuleb koguda ulatuslikult suulisi tõendeid, siis võib juhtuda, et asjas tuleb otsus teha kohtus tsiviilkohtumenetluse korras (täitevaidlus).

6 Kas täitmisel on piiranguid, eriti seoses võlausaldaja kaitsega, ja ajalisi piiranguid?

Seaduses on sätestatud täitmise keelud näiteks sotsiaalsel põhjusel. Mitmeid sotsiaaltoetusi ei saa arestida. Kui menetluspoolest võlgnik on füüsiline isik, tuleb arestimata jätta seaduses eraldi sätestatud esemed, hüved ja õigused. Peale selle ei või vara arestida, kui vara väärtust ja muid tingimusi arvesse võttes saaks sissenõudja või saaksid sissenõudjad pärast täitmiskulude, täitmistasude ja varal lasuvate võlgade tasumist üksnes väheolulise summa. Arestimisel ja maksegraafikute koostamisel tuleb alati arvesse võtta võlgniku sissetuleku seadusega kaitstud osa: see summa tuleb jätta võlgniku elamiskulude katteks. Üldiselt tohib arestida kuni ühe kolmandiku võlgniku netotöötasust. Teavet sissetuleku kinnitatud kaitstud osade kohta koos näidisjuhtumitega saab [järgmiselt veebilehelt](#).

Täitedokument, millega füüsilisele isikule on pandud maksekohustus, on täitmisele pööratav 15 aastat (*täitedokumendi täitmise tähtaeg*). See on 20 aastat, kui täitedokumendis nimetatud sissenõudja on füüsiline isik või kui hüvitisnõue põhineb kuriteol, mille eest võlgnikule mõisteti vabadusekaotus või üldkasulik töö. Kohtuotsust või muud täitedokumenti ei saa enam täitmisele pöörata, kui sellega antud õigus on hiljem lõppenud võla tasumise või nõude aegumise tõttu või mõnel muul põhjusel.

Lisateave:

<https://oikeus.fi/ulosotto/fi/index.html>

<https://valtakunnannvoudinvirasto.fi/fi/>

<http://www.finlex.fi/en/laki/kaannokset/2007/en20070705>

Viimati uuendatud: 01/06/2020

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.

Liikmesriikide sisu haldamise eest vastutavad liikmesriigid uuendavad parajasti selle veebisaidi sisu, et võtta arvesse Ühendkuningriigi lahkumist Euroopa Liidust. Kui leiate siit teavet, milles Ühendkuningriigi lahkumine veel ei kajastu, ei ole see taotluslik ja muudetakse peagi.